

FAMILIA ÎN EDUCAȚIA MORALĂ A PREȘCOLARILOR

*Stela BORSȘ, specialist al Centrului lingvistic
de cultura moldovenească, facultatea de filologie
Universitatea de Stat din Tiraspol „T.G. Șevcenko”*

CZU: 373.2.017.93+316.356.2

Rezumat: Acest articol ia în discuție importanța dezvoltării morale a unui preșcolar ca persoană și de ce depinde această dezvoltare, ce și de către cine este determinată. Problemele de socializare a copiilor, factorii care determină creșterea lor determină în continuare dezvoltarea morală a individului, dar și atmosfera, climatul psihologic în familie, în instituțiile preșcolare și în societate, modele de urmat, pe scurt, tot ceea ce afectează procesul de formare/ de dezvoltare a personalității copilului. În consecință, a fost determinat rolul familiei și al valorilor familiei în educația morală a copiilor preșcolari.

Cuvinte-cheie: educație preșcolară, valori etnice familiale, educație morală, valori familiale.

Abstract: The report discusses the importance of the moral development of a preschooler as a person and what it depends on, what and by whom it is determined. The problems of socialization of children, the factors that determine their growth and further determine their moral development of the individual, the atmosphere, the psychological climate in the family, in preschool institutions and in society, role models, everything that affects the training process. the child's personality is revealed. As a result, the role of the family and family values in the moral education of preschool children was determined.

Keywords: preschool education, ethnic family values, moral education, family values.

Introducere. În societatea modernă, problema educației morale a unei persoane a devenit actuală. Alături de organizațiile

educaționale, un rol important aici revine familiei. Îmbunătățirea educației spirituale și morale are loc sub influența multor factori asociați cu schimbările în curs de desfășurare în societate, o varietate de optimizare a rezultatelor cercetării psihologice și pedagogice, apariția tehnologiilor inovatoare și rolul crescând al unei abordări personal-individuale a copilului. Un rol important îi revine aici organizațiilor educaționale, unde, atunci când crește un copil, profesorii acționează ca intermediari între stat și familie.

Educația morală este o problemă comună psihologică și pedagogică. Soluția sa de succes necesită o gamă largă de cunoștințe de la o persoană, o expansiune constantă, o percepție estetică sporită a lumii, un anumit nivel de dezvoltare a arbitrarului acțiunilor și comportamentului.

Logica studiului nostru a fost determinată de prevederile teoretice conceptuale ale pedagogiei preșcolare, care dezvăluie tiparele și principiile dezvoltării copiilor preșcolari, abordările moderne ale studiului cererilor, nivelul de competență psihologică și pedagogică, valorile familiei și modalități de optimizare a informării părinților despre rolul familiei, în crearea unui mediu emotional confortabil pentru copil.-mediu pozitiv (L.S. Vygotsky, A.N. Leontiev, S.L. Rubinshtein, D.B. Elkonin etc.).

În cercetările moderne, problemele modalităților și formelor de organizare a educației morale a copiilor preșcolari sunt studiate cuprinzător. Acest proces presupune nu doar implicarea părinților în el, ci și ajustările necesare ale poziției acestora, dacă este cazul. Suntem de acord și împărtășim opinia oamenilor de știință că interpretările diferite ale direcțiilor principale ale educației spirituale și morale a copiilor în familie și în grădinițe nu ar trebui permise. Fiecare familie este unică și suprimarea artificială a direcției care s-a stabilit în ea poate dăuna, în primul rând, copilului. În familie, la nivel natural, are loc formarea personalității, ținându-se cont de obiectivele dezvoltării sale

armonioase integrale; formarea calităților morale pe baza valorilor universale; familiarizarea individului cu valorile umane universale și creșterea unei poziții de viață corespunzătoare transformărilor societății; dezvoltarea înclinațiilor, abilităților și intereselor pozitive ale individului.

În documentele și recomandările metodologice ale sistemului de învățământ preșcolar, profesorii sunt cei care joacă cel mai important rol în propagarea cunoștințelor psihologice și pedagogice în rândul părinților despre caracteristicile creșterii copiilor, rolul unei dispoziții emoționale pozitive în relațiile dintre membrii familiei, nevoia de a adera la valorile familiei prin exemplu, de a crea la copil imaginea unei persoane spirituale, care se distinge prin credință, bunătate, dragoste pentru cei dragi și pentru ceilalți. Această abordare este luată în considerare și în pregătirea tuturor programelor educaționale ale instituțiilor preșcolare din republica noastră.

În cercetarea psihologică și pedagogică, problema educației morale a unei persoane a fost întotdeauna considerată ca o limită în dezvoltarea unei personalități armonioase dezvoltate cuprinzător. Decizia ei a fost direct legată de dezvoltarea mentală și de nevoia de a se baza pe sfera emoțional-spirituală a elevului. Educația spirituală și morală a generațiilor tinere este cea mai importantă problemă a științei pedagogice moderne.

Oamenii de știință au demonstrat că educația morală determină toate aspectele vieții umane. Unii oameni de știință din domeniul pedagogiei și psihologiei, dezvoltând prevederile formulate de K.D. Ushinsky, consideră că în sistemul educațional moralitatea acționează ca trăsătură formatoare, asociată cu toate aspectele dezvoltării personalității.

Totuși, dacă există suficiente recomandări în domeniul conținutului acestei direcții de creștere a copiilor, atunci componenta pozitiv-emoțională conține componenta subiectivă a fiecărei fa-

milii și a unui anumit copil, ceea ce face dificilă cooperarea cu familia. [2,4]

Direcția actuală a studiului problemei educației morale este îmbunătățirea mijloacelor, condițiilor și tehnologiilor disponibile pentru rezolvarea acestei probleme. Rolul familiei în educația morală este o chestiune destul de dificilă. Fluxul uriaș de informații pe care părinții îl primesc din diverse surse denaturează adesea ideile teoretice psihologice și pedagogice despre rolul acestuia în creșterea copilului. De remarcat că în teoria pedagogiei sunt studiate mai ales în direcția modului de implicare a părinților în activitățile secției de educație preșcolară în educarea preșcolarilor. Problema impactului asupra dezvoltării copilului în sine, încrederea pe microclimatul spiritual deja existent este prezentată în principal sub forma unei declarații [6, 8].

Dezvoltarea este determinată de caracteristicile lumii din jurul copilului. În același timp, familia ca mediu apropiat este deosebit de importantă. Acesta este un micro-mediu în care trăsăturile relațiilor au fost formate și transmise din generație în generație între oameni apropiați de-a lungul anilor. În familie se pun bazele personalității, care se păstrează pe viață. Provenind de la nativi, relațiile stabilite se caracterizează prin calități deosebite, iar fiind o forță călăuzitoare și un model de urmat, joacă un rol mare, incomparabil, în modelarea personalității unui preșcolar. Caracteristicile dezvoltării copiilor preșcolari se manifestă, în primul rând, în dezvoltarea intensivă a gândirii și a altor procese intelectuale. Și, de asemenea, acest lucru se întâmplă într-o schimbare semnificativă în sfera motivațională, orientarea către relațiile sociale în lumea adulților. Toți acești factori ne dau motive să presupunem că perioada tocmai de vârstă preșcolară este cea mai optimă pentru începutul educației intenționate a spiritualității morale informale a copilului [3, 5].

Scopul studiului: determinarea rolului familiei și valorilor familiei în educația morală a copiilor preșcolari.

Obiectul cercetării: procesul de formare la copii a bunătații, milei, receptivității, respectului față de părinți și adulți.

Subiect de studiu: valorile etnice ale familiei în educația morală a personalității unui preșcolar.

Ipoteza cercetării: familiarizarea preșcolarilor cu valorile etnice ale familiei va fi eficientă dacă se asigură interrelaționarea componentelor cognitive, emoționale și comportamentale ale competenței culturale a copilului;

Interacțiunea implementată în sistemul „profesor-copil-părinte” în procesul de familiarizare a copiilor cu valorile etnice; am organizat procesul de familiarizare cu valorile etnice în complexul de ore, activități libere, jocuri.

În conformitate cu scopul și ipoteza, am identificat următoarele *obiective de cercetare:*

1. Să identifice fundamentele conceptuale ale teoriei și practicii formării trăsăturilor de caracter moral și a trăsăturilor de personalitate la preșcolari.
2. Determinați esența, conținutul și semnificația valorilor etnice ale familiei în creșterea copiilor.
3. Să fundamenteze și să dezvolte un model pedagogic de formare a bunătații, milei, receptivității, respectului față de părinți și adulți la copiii dintr-o familie.

Bazele teoretice și metodologice ale studiului sunt:

- concepte moderne de umanizare a educației Sh.A. Amonashvili, A.G. Asmolova, M.S. Kagan, B.T. Lihaciov și alții;
- concepte de abordare a activității de către A.N. Leontiev și alții;
- concepte de dezvoltare a educației L.S. Vygotsky, S.L. Rubinstein, A.B. Zaporozhets și alții;
- idei de naționalitate în educația G.N. Volkova, T.S. Komarova, A.S. Makarenko, V.A. Sukhomlinsky,

- K.D. Ushinsky și alții;
- concepte moderne de educație și socializare a personalității B.G. Anan'eva, V.I. Loginova, V.A. Slastenina, I.F. Kharlamova și alții;
 - teorii ale educației și dezvoltării preșcolarilor M.I. Bogomolova, R.S. Bure, L.A. Wenger, N.F. Vinogradova, V.V. Davydova, S.A. Kozlova, T.A. Kulikova, T.A. Markova, L.F. Ostrovskoy, E.A. Flerina și alții.

Mulți oameni de știință din domeniul pedagogiei au demonstrat că educația morală determină toate aspectele vieții umane. O serie de oameni de știință, dezvoltând prevederile formulate de K.D. Ushinsky, consideră că în sistemul educațional moralitatea acționează ca trăsătură formatoare, asociată cu toate aspectele dezvoltării personalității, contribuție semnificativă la dezvoltarea educației morale bazată pe cultura populară tradițională a avut-o profesorul umanist ceh, fondatorul pedagogiei științifice, Jan Amos Komensky. A considerat familia ca o condiție importantă și ca un mijloc de educare a copiilor în morală. În familie, potrivit marelui om de știință, are loc sistemul de educație, care este construit pe principiile pedagogiei populare.

Interesante sunt opiniile asupra problemei educației morale a lui I. Kant. El a introdus concepte precum personalitatea morală, legea morală, obligațiile morale, constrângerea morală.

Propozițiile filozofice introduse de Kant au devenit cât mai relevante în societatea modernă. Punând morala în fruntea moralității, el a introdus concepte precum personalitatea morală, legea morală, obligațiile morale, constrângerea morală [2, 4].

În plus, de interes deosebit este poziția lui J. Piaget, care fundamentează conceptul de dezvoltare a comportamentului uman din punctul de vedere al „coerciției morale”. În acest caz, copilul primește de la adult un set de reguli care trebuie respectate

în orice circumstanțe. Această atitudine este importantă, dar nu poate fi predominantă în educația morală. Spiritualitatea se dezvoltă sub „moralitatea cooperării”, ceea ce presupune autonomia conștiinței, responsabilitatea individuală. Practica arată că, datorită particularităților educației familiale, există tocmai „moralitatea cooperării” [1, 2, 6].

În teoria pedagogiei preșcolare, esența conceptului de educație morală și conținutul acestuia s-a schimbat în funcție de nivelul socio-politic, economic și cultural de dezvoltare a societății, de starea cercetării psihologice și pedagogice la un moment dat. Într-o anumită perioadă, în raport cu vârsta preșcolară, la abordarea problemelor legate de conținutul și metodologia dezvoltării morale a individului, caracteristicile psihologice și anatomice și fiziologice ale copiilor nu au fost practic luate în considerare. Acest lucru se datorează nu numai subestimării acestui factor, ci și lipsei cercetării fundamentale în acest domeniu [4, 7].

În anii 1920 și 1930, primele documente de politică care defineau sarcinile educației copiilor preșcolari prevedeau formarea la copii a unor idei destul de complexe despre condițiile prealabile ale revoluției, lupta de clasă, rolul proletariatului în protejarea săracilor, ceea ce era considerat baza pentru ridicarea patriotismului și a conștiinței revoluționare la copii de la vârste fragede. vârsta [1, 3].

Ca o componentă importantă, educația morală a fost considerată drept patriotică, internațională, muncii, colectivă. Studiile disponibile ale problemelor educației morale ale copiilor au vizat formarea unei culturi a comportamentului - S.V. Peterina, relații umane - Vinogradova A.M., Vorobiev M.V., Bure R.S., dragoste pentru Patria - Kozlova S.A., Belyaeva L.I., Vinogradova N.F., o atitudine pozitivă față de oameni este o altă naționalitate - Zhukovskaya R.I., Suslova E.K., V.D. Botnar, educația calităților

morale și voliționale - Surovtseva A.R., Demurova E.Yu., Bure R.S., Starodubova N.A.

Concluzie. Conceptual importantă pentru studiul nostru a fost poziția conform căreia dezvoltarea morală și creșterea preșcolarilor este determinată de caracteristicile realității sociale înconjurătoare. Credem că realitatea socială a societății noastre este, în primul rând, multinaționalitatea ei, reprezentarea diferitelor culturi, tradiții, coexistența lor productivă în toate sferile activității statului, includerea unui număr mare de limbi și dialecte prin intermediul organizarea și conținutul procesului pedagogic la toate nivelurile de învățământ, unicitatea și originalitatea regională.

Pe baza celor de mai sus, putem concluziona că datele cercetării psihologice și pedagogice moderne dovedesc o atitudine semnificativă față de fenomenele sociale și conștientizarea de sine ca membru al societății, care este accesibilă înțelegerii copiilor preșcolari.

Este o axiomă că formarea atitudinilor morale începe încă din primii ani de viață. Nu putem nega că fiecare părinte, fiecare familie de-a lungul vieții își formează propriul sistem de valori. Ele corespund unei culturi specifice și unui model educațional promovat de descendenții lor. De-a lungul vieții, copiii vor învăța valorile acceptate în mediu. Cu toate acestea, ele vor fi eficiente și vor determina comportamentul și atitudinea lui față de lume dacă aceste valori nu intră în conflict puternic cu valorile familiei.

Bibliografie:

1. Bogdanova, O. S. Despre educația morală a copiilor [Text] / O. S. Bogdanova, L. I. Kataeva. - M. : Iluminismul, 2013
2. E. Obukhova L.F. Psihologia copilului: teorii, fapte, probleme. - Moscova: Trivola., 2000.-300 p.
3. Din istoria pedagogiei preșcolare ruse: un mini-cititor Bolotin L.R., Komarova T.S., Baranov S.P./-M. : Centrul de editură „Academia”, 1998

4. Kant I. Despre pedagogie // *Tratate și scrisori*. M., 1980.
5. Kulikovskaya I. E. Educația spirituală și morală a copilului // *Studii economice și umanitare ale regiunilor*. – 2010
6. McLeod, S. A. (2015). Teoria dezvoltării morale a lui Piaget. Doar psihologie. <https://www.simplypsychology.org/piaget-moral.html>
7. Educația morală și estetică a elevilor. Ed. N.I. Zagorenko. - Novosib., 1988.
8. GEF DO în întrebări și răspunsuri: informare și suport metodologic pentru specialiștii în educație preșcolară / ed. comp. E. A. Kudryavtseva, T. V. Gulidova. - Volgograd: Profesor, 2015.